

bergius *Op. Phil. p. 157.* disputat, & satis ostendit, ipsos, qui dicant, explicare non posse, & talibus involvi difficultatibus, unde se extricare nequeant. Nam 3) quomodo hi Spiritus quasi adhæreant aliis corporibus terrenis, & sine illis unionem suam cum corpore humano continuare non possint, intelligi nondum potest. Hoc enim si ita est, Spiritusque, qui dependent intuitu Operationum a mutationibus materiæ in corpore, uti definitio loquitur, dicendum potius esse videtur, istos Spiritus esse materiales. Quia nondum adhuc ostensum est, quod ens immateriale nobilius dependentiam consequatur a mutatione materiæ. Liquet autem e contrario, unam materiam ab altera dependere posse. Quod etiam monuit Eruditus Autor, licet in Programme quodam Germanico non admodum magni habitus, in den kurtzen Anmerkungen über den Versuch vom Wesen des Geistes / *p. 16. §. 36. c. 4.* Denique 4) ex eo, quod Vir Celeberrimus im Versuch *ic. p. 78. §. 13. c. 5* statuit, pulsionem aut pressionem esse non posse, nisi extremitates unius rei extremitates alterius tangerent, concludi potest, Spiritum aut operari non posse in materiam; aut, si operetur in eandem, ipsum esse materialem. Nam recte ex hac hypothese colligitur hunc in modum: *Nulla pulsio aut pressio fieri potest, nisi duo extremitates sese mutuo attingant*; hæc Propositio est Viri Celeberrimi I. c. sed *Spiritus nullam habent extremitatem*, sunt enim immateriales; velle autem extremitates comminisci, ubi nulla est materia, tam absolum est, quam putare longitudinem & latitudinem, revera extra conceptum rationis existentem, esse posse sine crassitie aut profunditate. Quod licet Vir Celeberrimus statuere videatur im Versuch *ic. c. 4. §. 17. 18. p. 97.* res tamen talis est, quam nemo comprehendere potest, nisi fingendo. Hinc ergo sequitur, quod *Spiritus isti nullam materiam premere, pellere aut movere possint.* Utraque præmissarum ex hypothese Viri Celeberrimi desumpta est, ac proinde, vi ipsius hypotheseos, Spiritus non operari poterunt in materiam, aut, si operentur & premant, aut propellant materiam, habebunt extremitates, adeoque erunt materiales, quod tamen non vult admittere. Accedit, quod *c. 7. §. 22. p. 137.* dicatur, Spiritus essentiam cognosci non posse, quia Spiritus sit invisibilis, & crassos sensus aut sensualitatem hominis sine materia immediate non tangat. In Germanico contextu legitur: *Weil der Geist unsichtbar ist/und die grobe Sinnlichkeit des Menschen ohne Materie unmittelbar nicht berührt ic.* Itaque Inter Spiritus hos immateriales intercedet adhuc materia, quæ, qualis sit, an sit, & utrum Spiritus immaterialis in eam operari possit, iterum quæretur? Ex quibus sua sponte patet,

